

Uredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVА 28a
Telefon 67-88
Uredništvo i uprava
za Slovenci i slovenski del
Julijanske Krajine
LJUBLJANA, Erjavčeva 4a

GLASILLO SAVEZA

JUGOSLOVENSKIH

EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

OPSEG NARODNOSNOG STATUTA
U ČEHOSLOVACKOJ

Prag, 16 VI. (Ceps). — O narodnom statutu govoru se ovih dana veoma mnogo u vezi s razvojem prilika u Čehoslovačkoj. Narodnosni statut spomenuto je predsjednik čehoslovačke vlade dr. Milan Hodža pri putu u svom govoru, što ga je održao na radiju 28 marta o. god. Međutim stvar, o kojoj je govorio dr. Hodža nije nimalo nova. Radi se o kodificiranju narodnog prava republike, kako se razvijalo na temelju ustava od god. 1920. Predsjednik vlade je u svom govoru naglasio da je u prvom redu potrebno kodificirati sve pravne norme, koje se tiču narodnog pitanja, da se tako vidi što je na tom polju u Čehoslovačkoj učinjeno. Vladu želi osmisliti za priliku iskoristiti da manjinske odredbe ustava kao i glavna načela na kojima se temelji čehoslovačka manjinska politika sprovede u djelu do krajnjih mogućnosti te tako manjinsko pitanje riješiti skupnim zakonom najednom i za svu vremena. Prije nego što podnese predlog tog zakona parlament vlasta želi da se sporazumi sa svim čehoslovačkim manjinama, a posebno želi dobiti pristanak i od susedsko-njemačke stranke.

Glavni princip na kojem se izrađuje narodnosni statut je princip proporcionalnosti. Na tom principu osniva se velikim dijelom cijeli čehoslovački politički život. Političke stranke zastupane su u parlamentu strogom proporcionalnom, pa i stranke koje tvore vladinu koaliciju dijele među sobom vlast na temelju načela proporcionalnosti. Naijača stranka daje ministra predsjednika, a svaka koaliciona stranka ima toliko ministara, koliko odgovara njenoj brojčanoj snazi. To načelo proporcionalnosti, koje se u potpunosti primjenjuje na području stranačke politike prenjet će se i na narodnosno područje. Svaka će narodnost prema osnovi čehoslovačke vlasti, dobiti u državnoj upravi takav udio, koliko odgovara brojčanoj jakosti njenih pripadnika. U tom omjeru dijeliće se i dotacije iz državnog proračuna, a na toj će se ospoviti urediti i školska i prosvjetna politika.

U biti se ni ovdje ne radi niti o čemu novome, jer su pojedine narodnosti, a osobito njemačke imale na prosvjetnom području sve što im prigleda, t. j. potpuno dovoljan broj pučkih, srednjih i visokih škola, Drugdje je u državnoj upravi, gdje većim dijelom nije postignuta potpuna proporcionalnost premda što se tiče njemačke manjine taj procenat nije daleko od procenta njenog stanovništva.

Načelo proporcionalnosti prihvatala je čehoslovačka vlast još 18 februara pr. g. dok će sada to načelo biti garantirano zakonom. Odlukom, da svaka narodnost dobije i odgovarajući postotak iz državnog proračuna, vlasti želi suzbiti često i obično neopravdavne prigovore, da se prihodi državnog proračuna ne upotrijebljavaju pravdu u svim krajevinama republike.

Drugi princip narodnosnog statuta je administrativna samouprava. Vlast namjerava, u koliko se to ne protivi integritetu i sigurnosti države, proširiti kompetenciju nekih samoupravnih ustanova (posebno se govor o općinskim i kolarskim predstavništvinama), i osnovati, dotično popuniti narodnosne sekcije pri zemaljskim školskim vijećima, koja su organi školske uprave. I tu se radi samo o kompletiranju već postojećih institucija. Time bi se postiglo na jednoj strani to, da će se pojedine narodnosti putem svojih lokalnih izabranih predstavnika same brinuti za pitanja lokalnog i regionalnog značenja, a na drugoj strani će se samoupravni organi pojedinih zemalja (Češka, Moravska, Slovačka) u jedinim administrativnim granama podijeliti prema narodnosti, koje obitavaju dotičnoj zemlji.

Osim toga pomisli se na proširenje jezičnih prava manjinskih narodnosti. Do sada je vlastala praksa, da su državni uredi na cijelom teritoriju republike rješavali predmete na službenom t. i. na češkom odnosno slovačkom jeziku, a tamo-gde, neka manjina ima 20 posto stanovnika istodobno i na jeziku dotične manjine. Sa da bi se to pitanje pojednostavilo tako, da bi se u takvim mjestima uređovalo na jeziku, na kojem se neki građani obrati dotičnom uredu. Javni oglasi u mjestima i gradovima, gdje manjinsko stanovništvo tvori veći dio pučanstva, donosi se da se na prvom mjestu u jeziku dotične manjine.

Nadale se pomisli na uvođenje nadzornih povjerenstava u pojedinim kranama državne uprave. Ta bi se povjerenstva imala brinuti zato, da državni činovnici postupaju u nacionalnom pogledu nepriješljivo i objektivno.

ISTRA

Sirite ovaj naš jedini list. —
Šaljite redovito preplatu, jer time
vratite svoju dužnost, a ujedno po-
mognete i našu štampu koja se bori
za naša prava — naša ovđe i
naše braće u Julijanskim Krajinama.

Njemačko-poljske razmirice
zgrob teškoga položaja poljske narodne manjine

Pariški »Temps« donosi tri informacije, jednu iz Varšave, a dvije iz Berlina o položaju poljske narodne manjine u Njemačkoj, poduzet potrebne mјere. Potrebno je svakako, zaključuje polušubrena poljska agencija, da se situacija iz temelja promjeni, jer bi to može bila velika smetnja za razvitak dobnih susjednih odnosa između obje zemlje. Njemački injektni faktori u više su načinu izjavili, da žele sačuvati pa i produbiti te odnose.

Zatim »Temps« donosi informacije, što ih je agencija Radio primila iz Berlin-a. Najprije se prenosi komentar berlinskog dopisnika »Timesa«, koji analizira spomenuti memorandum zaključujući, da se položaj poljske narodne manjine u Njemačkoj znatno pogoršao posljedice godine. Berlinski dopisnik agencije »Radio« upotpunjava taj komentar dodajući, da je njemačkim državljanima poljske narodnosti veoma otešan pristup na sveučilište. Polaci dobivaju poput Zidova žute iskaznice, a svoje knjige i teme moraju omotati u žuti papir, što smjesta izaziva svačok ponizljenja i šikanje. Osim toga je poljskim mladuncima u Njemačkoj onečišćeno da izuči bilo kakav obraz, budući da ne pripadaju organizaciji Hitlerove mladeži.

Na koncu pariski dnevnik donosi informaciju agenciji »Havas« iz Berlin-a, prema kojoj su svi poljski zahtjevi, formulisani u spomenutom memorandumu, obdijeni.

Kulturno življenje u Julijski Krajini

Statistika je res čudna veda. Za površnje opazovala je prava grmađa števili, ki približajo o pridnosti nabiralcev. Cim se na nekoliko pogloboši u tih mrtve tabeli, se oživljuje in ti odrikuju celo kar, so hoteli nabiralcii sami prikrivati.

Tako leži sedaj pred nama specijalizirani podatki o gledaliških predstavah u Italiji i u Zaderu 1936. Pregled našteva, ko-

liko je bilo predstav: dramskih, liričnih, komičnih, operetnih, varietetnih, lutkovičnih in drugih. Nas zanimajo seveda predvsem, podatki o Julijski Krajini in Zadru. Dasi ne gre niti za eno predstavo ali koncert u našem načelu, so ti podatki na sebi silno znacilni za kulturne razmere u omenjenem području. Govorimo naj sami:

Gladališke predstave

Pokrajina	št. predstav	št. prodanih listki	na prebivalca	kosmati dohodek
Goriska	62	11.383	0.05	25.871
Puljska	152	60.358	0.23	288.812
Reška	89	54.254	0.47	415.296
Tržaška	620	304.634	1.10	2.037.124
Zadrska	53	10.371	0.41	29.192
Julijska Krajina	970	540.000	0.54	2.796.295
				5.18

Nizka so ta števila, zlasti te pomislimo, da so, kakor smo že omenili vraćajuće vse vrste predstava, med temi celo lutkovne predstave. Nizku so ta števila celo u Tržaški pokrajini u glavnim mestom Trstu, ki ima preko četrstotinje prebivalce. Saj je imeljo, že Ljubljana, ki ni po številu prebivalstva niti tretinja Trsta, samo u svojih dveh gledaliških zgradbah već predstavlja kakor Trst z vso pokrajino. Posebno nizka pa so števila za Gorisko pokrajino. Pokra-

jinu, ki šteje 207.000 prebivalcev, in katere glavno mesto ima 51.000 duš, izkazuje za vse leto 1936 samo 62 predstav! Vsak predstav je povprečno obiskalo po 180 osnb. Na vsako dvajseto seobe je prisla po ena vstopnica, povprečno pa seba oseba žrtvala za gledališke predstave po dvanajst centezimov.

Še bolj drastična so števila, ako upoštevamo samo prave dramski in lirični predstave.

Lirične predstave

Pokrajina	št. predstav	št. prodane vstop.	na osebo	št. predstav	prodane vstop.	na osebo
Goriska	30	3.000	0.02	15	27.301	0.09
Puljska	51	12.181	0.04	2	1.878	0.02
Reška	12	8.958	0.08	56	93.339	0.26
Tržaška	292	126.651	0.35	9	4.258	0.17
Zadar	1	190	0.01			
Julijska Krajina	386	151.586	0.15	82	126.866	0.13

V Zadru, ki šteje vendar 23.000 prebivalcev, je bila ena sama dramski predstava, kateri je prisostvovalo le 190 oseb. Nič boljše niso bile prilike na Goriskem. Vsej pokrajini je bilo leta 1936 30 dramskih predstav in prav nobene lutkovne, tako je bila v enem letu povprečno le vsaka petdeseta oseba v gledališču. Ker pa so bile verjetno iste sebe večkrat v gledališču, smemo trditi, da je končna vsaka stotin oseba v Goriskem bila v gledališču. Res je da so proti koncu leta zaprili glavno lirično predstavo iz Cirilometodovega pevskega zbora iz Zagreba v Gorici. F. F.

To su samo grubi obrisi vladine osnovne na kojih se sada detaljnije radi pa nije isključeno da će se tokom razgovora s predstavnicima manjina neke stvari još i izmjeniti. Provodenje tih principa u djelu oviseće od toga, kako će se razvijati pre-

govor između vlade i manjina. U svakom slučaju čehoslovački je vlasti stalo do toga, da na pravedan i demokratski način uređi na državnoj pitanju, kako bi se postigao trajan mir i sklad među svim gradjanim raznih jezika i narodnosti.

Utvrđivanje Dodekaneza

Hector Buwaier, pomorski stručnjak Daily Telegrapha and Morning Posta, piše ovo: »Unatoč stroge cenzure u Italiji o svim obrambenim stvarima, saznao se, da je otok Leros, koji je Italija okupirala nakon rata s Turskom, rad Libije, pretvoren u pomorsku i zračnu tvrdjavu prvog reda. Tvrđi se, da je Leros jača utvrđenje za Gibraltarom. Leros je u jedinstvenom strategijskom položaju. On je udaljen samo 330 milja od Cipra, 55 milja od Haifa, gdje svršava iračka petrolijska cijev, a 510 od Port Said-a, zapadne točke Sueskog kanala. Ove dajaljine moderna avijacija preleti veoma lako te su relativno male i za sude ratne lude.«

Englesko - talijanski sporazum svaku je od strana potpisnicu obvezana, da obavijesti drugu o svakom namjernom proširenju pomorskih baza. No kako je Leros već potpuno utvrđen, doče, se vjeruje, da se u tom pogledu može malo što učiniti na Cipru, jednoj mogućoj britanskoj bazi u istočnom Mediteranu. Značajne su brojke o kretanju putu na Lerosu poslije jednog izdanja Annuario statistico italiano. Od 1932. putovanje je poraslo od 6420 na 13.650 osoba. Od tog je ukupnog broja Talijana 7550.

1935 Leros je izveo raznolik artiklin, kao mirumora, meda i duhana za 33.300 funti sterlinga. U 1936 je Izvoz spao na 2500 funti, premda se je pučanstvo otoka povodručilo otočić povećavši svoj izvoz od 128.000 funti na 144.500. Jedini je zaključak, koji se može iz toga izvući taj, da je Leros u posljednje dvije ili tri godine postao tvrdjava s velikom posadom i da su mjesne industrije bile podbjedene vojnim interesima. To potvrđuju i brojke, iz kojih proizlazi, da je uvoz u Leros porasao od 133.000 fund u 1935 na 500.000 fund u 1936.

Kovina i kovinskih predmeta naručio je u hrvatskih zapovjednik Lerosa u 1936 za 266.000 fundi, premda samo 83.000 fund u 1935. Ovamo niješ učinute posljike oružja, topova i municije, koje je poslati direktno ministarstvu rata iz Rima. Uz to se saznaje, da danas Ljerka kupuje veoma velike količine petroleja. U prvoj četvrtini veće godine Italija je kupila 336.999 metričkih tona petroleja prema samo 110.067 tona u odgovarajućem razdoblju u 1937. Ove nabavke petroleja podudaraju se s izgradnjom novih velikih petrolijskih skladista u glavnim talijanskim pomorskim bazama.

TURISTIČKA KONFERENCIJA U GORICI

U Gorici je održana trodnevna konferencija predstavnika talijanskih i jugoslovenskih turističkih društava i ustanova, na kojoj se raspravljalo o poboljšanju turističkih veza između obje države. Učesnici konferencije obasli su Postojnu, Goricu, Grado, Trst, Brioni, Opatiju i Rijeku. Tokom ovog izleta raspravljeno su sve mogućnosti grupnih putovanja između objju država. Talijani pokazuju osobito jak interes za putovanja do Zagreba i u Sloveniju, specijalno na Bled. Na konferenciji je sudjelovao i službeni predstavnik talijanskog ravnatelja za promicanje turizma, koji će sve iznesene predloge podnijeti mjerodavnim mjestima, pa se može očekivati, da će ovogodišnji priliv talijanskih turista u Jugoslaviju biti mnogo jači. To je od osobite važnosti, što će sudeći po svim znacima jugoslovenski, ovogodišnji turizam biti osjetljivo pogodjen dogodnjima u ČSR, pošto se u takvim prilikama ne može očekivati jači priliv čehoslovačkih turista. Interesantno je da Talijani ne pozivaju osobit interes za Hrvatsko Primorje i Gorski kotar. Konferencija je 13. o. m. završila radom.

Hrvatski jezik na Rijeci

Primili smo jednu reklamnu dopisnicu s Rijekom. Jeden X. Y. javlja da je otvorio novi radionicu i traži mušterije ovisno o hrvatskim sastavkom.

Ujedan se nadam ova Cijenjena firma. Da sam otvorio modernu radionicu. Molim Sjedilišta na mene. Radim uređu i dobr. Să pozdravom.

X. Y.
Ne iznosimo imena te radionicu, ali ni imena prema ne glase hrvatski. A taj X. Y. je ipak pokazao dobru volju da se obrati mušterijama u njihovom materinjem jeziku, a da taj jezik tako izgleda nije on krit.

PREGLED DOGADAJA

Pregovori o narodnosnom statutu u Čehoslovačkoj

Predsednik čehoslovačke vlade dr. Houdža nastavlja pregovore sa predstavnicima njemačke i poljske manjine o narodnosnom statutu. Ti će pregovori trajati prilično vremena, jer će naći na tačke pitanja, koja se ne daju od maha riješiti; ali je izvješće to, da će biti vodenici u atmosferi poimljivosti, koja je zajamčena uspješnim završetkom općinskih izbora. Još jedan moment gorovi za takovu atmosferu. Pod vodstvom Šef-a delegacije dr. Brabeca oputovala je u Berlin čehoslovačku delegaciju, koja će nastaviti pregovore za reguliranje trgovinskih odnosa. Kao što je poznato, prekovor su otvoreni poljovnim maja i za jedno izvješće vrijeme prekinuti su krajem mjeseca. U nastavku pregovora, porez raspravljanja, pitanje u vezi sa anšlusu, imajući bi biti izvršene sve pripreme za novi trgovinski ugovor sa Njemačkom, koji bi stupio na snagu početkom iduće godine. U praskim krugovima ističe se, da će čehoslovačka delegacija dobiti povoljan utisak u vezi sa dosadašnjim tokom pregovora.

Vrijedno je u vezi sa pregovorima u čehoslovačkoj istaci i to, kako predstoji audiencija Henleinu kod dr. Beneše. Nakon točne audiencije Henlein će krenuti u London. Kroz to će vrijeme stručnici savezničko-njemačke stranke ispitivati predlog narodnosnog statuta. U njemačkom predlogu, koji je podnesen češkom vlasti, nemačka vojna i politička pravca, ili o tom, da se uvede nacional-socijalistička vladavina, na se zbor loza može računati sa dobrim sporazumom. Naj-vazniji privitljivi zahtjevi jesu ovaj: 1. Ravnopravnost češkog i njemačkog jezika. 2. Nijemci će se namijestiti na državnim i mjesnim upravama onom broju, koji odgovara postotku njemačkog stanovništva dotičnog kraja. 3. Državni prihodi razdjelić će se u omjeru, koji odgovara broju njemačkih stanovnika. 4. Neće se dominirati odnarođivanje Nijemaca. Bez pristanka roditelja ne će se moći njemačka dijeca upisivati u češke škole, a isto tako bez pristanka roditelja ne će se smjeti češka dijeca upisivati u njemačke škole.

Na taj način najvažniji sadašnji evropski problem nalazi se opet u stadiju normalnog trećiranja i nije više zbog svoje akutnosti takov, da bi izazivao strahovanje u mjeri, koja bi značila ugroženje mira. Drugi problem, onaj o Aleksandretti, ulazi takoder u stadij mirnog rješenja u punoj sklasnosti između Turske i Francuske, te je i on izgubio nekadašnju akutnost, koja je zabrinjavala.

MALE VIJESTI

— Katedra talijanske filozofije je uspostavljena na berlinskom sveučilištu.

*

— »Paris Soir« javlja, da je engleska vlast odlučila poslati nove pomorske ratne jedinice u španjolske vode.

*

— U pogledu Srednje Evrope u lonškim krugovima smatraju, da se još situacija znatno poboljšala i sa zadovoljstvom se konstatira, da su izbori u Češkoslovačkoj protekli mirno i bez dajnjkih međunarodnih komplikacija.

*

— »Daily Telegraph« javlja iz Rima, da će talijanska trgovacka mornarica sagraditi u sljedećih 8 godina 65 brodova, od kojih 60 s ukupnom tonazmom od 423.000 tona i pet putničkih parobroda. Ovi brodovi u slučaju rata bit će upotrebljeni i za prevoz vojnika i konja.

ROMAN O TRŽAŠKIH DEČKIH

Federico Pagnacco: *Nove ragazzi*

Z veliko radovednostjo sem vzel v roke roman »Devet dečkov«, ki ga je spisal Tržačan Federico Pagnacco. Literarno nima ta knjiga posebnih ambicij, spisana je preprosto in prilagljeno morda basato z je bila tudi poklonjena literarnemu magistratu. Claudio Saraješkemu atentatu in izbruhu svetovne vojne, ki jo je tako silo potegnila v svetu vrtinec vso mlajšo generacijo tiste dobe, in znenak pesništvom polni njegovo dušo. Stefan pa je kljub hudej življenjskemu udarcu ohranil svoje notranje ravnotežje in tolahi svetega tovarista Claudiu: »Vse si dograja po nekem načinu zakonu. Mi same smo le revno orodje v torki usode. Treba je verovati v življenje, ne o njem razpravljati. Bolje je gledejti naprej kakor nazaj.« Po okolišu, v katerem vrstaste ta devetorica in po nihovih poznejsih usodi me le Pagnaccov roman močno spominjal na znano Goldovo delo »Zidile brez denarja«, ki predstavlja izhod tudi u hrvatskem prevodu. Pagnaccovi mladi junaki in maršalni sljedci Goldovim židovskim dečakom žaščim, peti se je izgubil v južni Ameriki, šesti je moralno propadel in prezivljen skočil v dalmatijev Newyorku. Kakor ti tvorjivo pravčatevi, ki branijo svojo uljeno čistit pred sovražnikom, pa nai, bodo le dočekati iz sosednih okolišev ali stražarjih. Iz te peste otroško razposobljene družbe se po enem in drugem pisatelju razvijelo površčni, vzrastelo pa tudi pisatelji in po-

ODLOMKI IZ NAŠE ZGODOVINE

Slovenci v Beneški Sloveniji

V zapuščini pok. dr. Tume je ostalo mnogo belež, ki kažejo na njegovo veliko zanimanje zlasti za Beneško Slovenijo in Rezijo in ki v glavnem še niso objavljene. Spodaj primasimo nekaj takih. Tumovič zapiskov, ki se ticejo Beneških Slovencev, oz. najzajednejšega obdobja našega naroda.

— Italijanski geograf Canestrili je v »Rivista geografica italiana« 1914. posredoval o ljudskem štetju in Italiji leta 1911 ter izbrali stevilke, ki se ticejo števila Slovencev v Furlaniji. V okraju Št. Peter ob Nitri, ki je obujen celoma po Sloveni, šteje 17.291 duš; v okraju Tarčič Štete ste le dve občini kot celoma slovenski s 6.635 prebivalci in sicer Platiče in Berdo (Lusevera); v občini Neu (Niemls), ki šteje 6.266 prebivalce je le še 1.303 Slovencev. V okraju Mužec (Moggio) je edina občina Rezija, ki je celoma slovenski, in šteje 4.671 prebivalce. V okraju Cedad se štiri občine deloma slovenske Ahtan (Altissimo) s 4.237 prebivalci, od katerih je 1.897 Slovencev, Foja (Faedis), ki šteje 5.080 prebivalce s 1.570 Slovencem, Torjan (Torean), 3.503 prebivalce, 802 Slovenca, Praproto, 2.246 prebivalce, 1.230 Slovencev. V okraju Humin (Gemona) je v občini Montenars slovenska vas Flajš s 777 prebivalci. Skupaj je torej Nediljski Slovenci (Slavi del Natisone) 17.291, Trški Slovenci (Slavi del Torre) 12.986, Idriljski Slovenec (Slavi del Idrid) 1.230 in Rezjanov (Slavi del Resia) 4.671 — vsega je v provinci Videmski 36.178 Slovencev.

Oddelek Nediljskih in Idriljskih Slovenec tvori eno kompaktno skupino, na katero upravlja italijanskega elementa, ni posebno občutno, dočinje se vedno bolj razširjava med Trško skupino.

Canestrilli pristavlja, da je težko ugotoviti do število Slovencev raste ali pada, radi tega, ker se je ljudska števete 1911 vrila, po drugi metodki kakor prejšnje, vendar je prepicran, da število raste, ker se je povečala rodilnost, ki presega potujevanje in izseljevanje. K temu opažamo, da šteje Rutar »Beneška-Slovenija« za 1881. leto 27.684, za 1895. leto 31.785 Videmski Slovenec. Profesor Giovanni Martinelli je na podlagi ljudskega štetja 1901. ugotovil, da je število prebivalcev, od teh je 2.467 doma, ostali večinoma pohiševal-

ni in obrtniki največ po Avstrijskem in Nemškem).

Sempeterski okraj smatra za čisto slovenski, od 2.698 družin, jih šteje 2.673 slovenskih.

Vincenco Bollani je leta 1588 štel za Cedadski teritorij 86 občin in 13.458 duš, od teh 2.569 Slovencov v 30 vasih v gorah in 6 v ravnini.

Domenico Bon 1. 1593 šteje na istem prostoru 14.000 duš, od teh 2.700 v »Schialonval«, Alvise Marcello 1. 1599 pa 12.000 duš, od teh 3.400 v Sloveniji. Leta 1766 je beneška republika prvič sestavila popis prebivalstva in sicer po farah.

Breginj štel je pod Neme Logija pod Ahnt, Golobro, Mernik, Skrile, Vrhpolje pod Prapotno (te vasi so sedaj avstrijske), Sempeterski okraj, štel je 6.645 duš. Avstrijski popis 1. 1802. po graščinskih štel je tam 11.477 duš. Pod Napoleonom 1806—1814 bili so Slovenci združeni v departementu Nadiza (Cedad, St. Peter in Fojda), ki pa je obsegal tudi sedaj avstrijske vasi Breginj, Robodisce, Staro selo, Potok, Kred, Borjana, Dolenja, Ilvek. Ko je zopet nastopila avstrijska vlast 1. 1815, štel je Sempeterskem okraju 10.450 duš, leta 1836 — 13.493, leta 1846 — 13.658 duš. Pod novo Italijo so se vršila števila 1871, 1881, 1891, in 1911 — za Sempeterski okraj 14.051, 14.239, 15.699, 17.291 duš.

Imeli bi torej za najčelitejši slovenski okraj Sempeterski: leta 1588 — 2.569, leta 1766 — 0.545, leta 1815 — 10.450, leta 1836 — 13.493, leta 1846 — 13.658, 1. 1871 — 14.051, leta 1881 — 14.239, 1. 1901 — 15.699, leta 1911 — 17.291 duš.

Zanimivo je, da italijanska statistika konstatira, da imajo prebivalci v slovenskem Sempeterskem okraju najvišji stas v celi Italiji, t. j. 168.92 cm podrež. Za leta 1599 je beneščanski upravitelj Alvise Marcello poročal: »sono quasi tutti bellissimi uomini e dei più alti.«

Enomenjen statistikam, ki so posnete tečno in dobesedno po dr. Tumovem zapisku, bi dodali še sledec: Dr. Cerinalj je v svoji brošuri »Slovenci in Hrvati« pod Italijo po statistikah ugotovil, da je števila Beneška Slovenija z Rezijo 1921. leta 47.431, 1931. leta 41.435, 1938. leta 38.519 prebivalcev, na žalost pa tu ni ugotovljeno razmerje med Slovenci in Italijani.

TUGOMIR ALAUPOVIĆ O BROŠURI »MATKO MANDIĆ

— Uvaženi naš književnik in pozni pjesnik Dr. Tugomir Alaupović ovako se izražava o svoji Carevici uspejšni monografiji: — »To je edan in nežan, topao, iskreni in intim vjenčan, usponjen velikos rodoljuba, kakove je u naši inučni prošlosti močno dočarja samo naš kršči in kameni starški. I nikad više oni ljudi i svečenika.«

— Izmedju prake vlade I predstavnika Nilenaca, i drugih manjina uspostavljen je dodir. Prekvarjanje će se voditi po načrtu narodnosnog statuta, pri čemu će biti, najvažnije za službu tako velikih brodova, uklanjana i prenos imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Izmedju države I predstavnika Nilenaca, i drugih manjina uspostavljen je dodir. Prekvarjanje će se voditi po načrtu narodnosnog statuta, pri čemu će biti, najvažnije za službu tako velikih brodova, uklanjana i prenos imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Newille Chamberlain izjavio je u Denonu domu, da Veliki Britanija ne može za sada nista učiniti za zaščito svojih brodova v Španjolskim lukama. Prema tome britanski brodovi, ulazili će u Španjolske vode i dalje na svoj vlastiti risk.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Izmedju države I predstavnika Nilenaca, i drugih manjina uspostavljen je dodir. Prekvarjanje će se voditi po načrtu narodnosnog statuta, pri čemu će biti, najvažnije za službu tako velikih brodova, uklanjana i prenos imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Izmedju države I predstavnika Nilenaca, i drugih manjina uspostavljen je dodir. Prekvarjanje će se voditi po načrtu narodnosnog statuta, pri čemu će biti, najvažnije za službu tako velikih brodova, uklanjana i prenos imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu, donio je zaključek o prelikvidiranju i prenosu imetka talijanskih državljanov iz bivše Austrije.

— Mlešovili talijansko-njemački odbor, koji zasedla v Rimu

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

PRVA GODIŠNJA SKUPŠTINA „ORJEMA“ U NOVOM SADU

U nedjelju 29. maja o. g. održana je prva godišnja skupština »Orjemac u Novom Sadu«.

Skupštinu, kojoj je prisustvovao vrlo lijepr broj članova i prijatelja »Orjemac«, otvorio je predsjednik g. Valerije Bronzin. Izveštaj o radu uprave podnio je tajnik g. Lujo Jurčić. Blagajnicki izveštaj podnio je g. Tiboruk Cukon, koji se je zahvalio svima, koji su drustvo potpomovali moralno i materijalno.

Uime Nadzornog odbora podnio je izveštaj g. Anton Bauer, koji je pojavljal rad užeg odbora i predložio razrešnicu staroj upravi.

Pošto su svu izveštaj primljene, uzeo je ponovno riječ tajnik organizacije g. Jurčić, koji je skupštini saopćio zalošnu viest, da nas nisu dosadašnji i prvi predsjednik g. V. Bronzin napustio jer odazlao je Novog Sada na novu dužnost. Istakao je njegove zasluge za organizaciju, i žalost cijelokupnog članstva nad sudbom jednoga od najboljih saradnika i osnivača. U znak zahvalnosti i priznanja, uručio mu je zatim kao poklon u ime organizacije srebrnu tabaku sa posvetom.

Iza tog je kandidacioni odbor predložio skupštinu listu novih uprave na čelu sa novim predsjednikom g. Vitomirom Ujevićem. U odbor su bili g. Lujo Jurčić, Stanko Kameniček, Anton Bauer, Tiboruk Cukon, Josip Lilić, Grga Radović, Josip Zovilj i Franjo Novak. Nadzorni odbor: Ivan Kirac, Ivan Bastjančić, Valter Vučović, Franjo Ušić, Ing. Ivan Bertoša.

Ova lista primljena je jednoglasno. Skupština je zatim na predlog novog predsjednika Ujevića, u znak priznanja izabrala svog blivog i prvog predsjednika g. Valerijana Bronzinu za svog počasnog predsjednika. Skupština je završila rad oko 8 sati navečer, kada je bivšem predsjedniku priredjena općastajna večera.

AKCIJSKI ODBOR ZA POMOĆ PRIMORSKIM EMIGRANTOM V MARIBORU in njegovo delo

Maribor, 10. junija 1938. Akcijski odbor za pomoć primorskim emigrantom v Mariboru je 30. aprila t. l. zaključil z delom v tej sezoni. Omenjeni odbor je nudil pomoć najbednijim in najpotrebcnjim rojakinom v sledenjem okviru: Podniral je revne in neprekrbljene državice in nakazili za živila, zdravniško-pomočjo in zdravili. Organiziral je za te državine božični. Dajal je enkratne podpore bespomosnim itd. brez vskršnjih sredstev prihajali v Maribor ali ga zapuščali. V lastni reziji je oskrbel skupno prenošiće in kulinično. Izdajal je brezposelnih izkušnje za kosiša in večerje ter po otvoriti skupno kulinično in prenošiće sprejemal na hranu in prenošiće. Da je akcijski odbor takško nudil najmanjje pomoć, gre predvsem zavala na poštovanju rojakinom, ki so s pristojbovinom prispevali in darili omogočili odboru delovanje. Posebna zavala pa gre v prvi vrsti notarju g. dr. Kogeju. Iako bi, ki je nudil odboru izdatno podporo, Nabavljali zadrugi drž. uslužbenec na Rotovškem trgu 2, ki je premestila brezplačno uporabo prostora za kulinično in prenošiće, tekušim tvornicam in drugim ustanovam, ki so se odzvale prošnjom za podelitev blaga,

ki se je razdelilo revnim družinam za božično, odbornicami akcijskega odbora, ki so darovale in poskrbele za božične praznike in novo leto za primeren priboljšek brezposelnim. Skupni dohodki akcijskega odbora su značali do 16. maja t. l. Din 22.102.75, skupni izdatki na 21.962.25. Odbor je izdal 751 nakaznicu za kosiša in večerje, razdelili v skupni kuhinji 2582 porcije in 322 kg kruha, skrbel za popravljanje, razdelil 4 pare novih čevljevi, nekaj perla in oblike. Podnirani držav je bilo 21. V letošnjem letu je bilo manj dobro prepoštenih iz drugih okolic; prijatelj Istrana, koji je u zajednici sa drugim saksofonistom našim članom g. Božeglavom v Franjom, neumorno kroz cijeli dan svirkom i pjesmom te plesom do umora zabavljao izletnicu.

Razumljivo je da se ne može jedan istarski izlet da zamisli bez baluna i mila, ali na žalost samo jedan put u Brodu znade tački plesa. — Cuje se i Istarske pjesme kao »Starci Pavec i Oja-nina-ne-na« koja će se plesme dok emigracija bude postojala gajiti među Istranicima, napose u pjesme, narodnu veselost izazivajući kod istarske djece, koja su na tom izletu bila lijepo zastupana.

Pridošli predsjednik prigodnim govorom pozdravio je prisutne, poslje čega se pristupilo izvođenju programa t. j. recitacija izvedenih po osnovno-skoškoj dječici i to: Bol domovine (La dava c Oiga), O Istru (Kos Danijel), Moj Istria (Gržinić Ivan) i Kos Mlečka, koja je točka-gambla; sve prisutne, naročito pak našeg dželnog starinu Šesterči Ljudevita, koj do suza ganut zahtijevaju članicama ženske sekcije na predanom trudu kao i ostalim članicama, naglašujući potrebu da naši malisani upoznavanjem kroz takove recitacije nama nezaboravljaju a njima još do sada nepoznatu Istru.

Pri koncu programa naši marni svrati otvirali su našu Istarsku himnu koja je inače u ovom kraju nepoznata, a nepoznata je i mnogim članovima.

Spustio se već mrak kad su posljednji izletnici ostavili izletiste, spuštajući se polake niz brdo kući, a nekoj čak i vlijemcem oključio glavu, sa jedinom željom da se u skorom vremenu opet priredi izlet na kojоj drugoj strani inače lijepe Brodske okolice.

Neka mi je dozvoljeno na koncu primiti da su neki članovi, koji su bili morali doći na izlet, ostali kod kuće.

IZLET „ISTRE“ U SLAVON. BRODU

Sl. Brod, 13. junia 1938. Rijetko lijep i-topao dan 12. lipanj-dobro je poslužio članovima društva „Istra“ u Brodu da se na zajedničkom izletu malo provese i pozabave, te tako svakodnevne brije makar i na kratki čas stave u zaborav.

Već oko 7 sati ujutro počelo je slansko sa ostalim gradjanima pristizati u određeno mjesto izletista u Ilijepoj šumiči na vrhu Bukovackog Brda. Jedan povuci grupu članstva sa Osjetičkim cestom osim vodiča predvodio je i harmonika g. Viktor Potocnik, dobr prijatelj Istrana, koji je u zajednici sa drugim saksofonistom našim članom g. Božeglavom v Franjom, neumorno kroz cijeli dan svirkom i pjesmom te plesom do umora zabavljao izletnicu.

Razumljivo je da se ne može jedan istarski izlet da zamisli bez baluna i mila, ali na žalost samo jedan put u Brodu znade tački plesa. — Cuje se i Istarske pjesme kao »Starci Pavec i Oja-nina-ne-na« koja će se plesme dok emigracija bude postojala gajiti među Istranicima, napose u pjesme, narodnu veselost izazivajući kod istarske djece, koja su na tom izletu bila lijepo zastupana.

Pridošli predsjednik prigodnim govorom pozdravio je prisutne, poslje čega se pristupilo izvođenju programa t. j. recitacija izvedenih po osnovno-skoškoj dječici i to: Bol domovine (La dava c Oiga), O Istru (Kos Danijel), Moj Istria (Gržinić Ivan) i Kos Mlečka, koja je točka-gambla; sve prisutne, naročito pak našeg dželnog starinu Šesterči Ljudevita, koj do suza ganut zahtijevaju članicama ženske sekcije na predanom trudu kao i ostalim članicama, naglašujući potrebu da naši malisani upoznavanjem kroz takove recitacije nama nezaboravljaju a njima još do sada nepoznatu Istru.

Pri koncu programa naši marni svrati otvirali su našu Istarsku himnu koja je inače u ovom kraju nepoznata, a nepoznata je i mnogim članovima.

Spustio se već mrak kad su posljednji izletnici ostavili izletiste, spuštajući se polake niz brdo kući, a nekoj čak i vlijemcem oključio glavu, sa jedinom željom da se u skorom vremenu opet priredi izlet na kojоj drugoj strani inače lijepe Brodske okolice.

Neka mi je dozvoljeno na koncu primiti da su neki članovi, koji su bili morali doći na izlet, ostali kod kuće.

Izletnik.

IZ ISTARSKEGA AKADEMŠKOG KLUBA

Akcijski Istarski akademski klub za pomoć njegovih siromašnih članova odzvali su se slijedeća gospoda 1 državista:

I. J. A. 50 Din, Sovdat Nikolina 50, državni, Istarski Split, 300 Din, dr. Bradamante, Beograd 50 Din, dr. L. Cermelj 30 Din, vč. g. prof. Štronic 50 Din, dr. Česnić 40 Din, g. Grbin Ivan, Leskovac 100 Din, Ujević Vjekoslav mag. pharm., Laško 50 Dlnara.

Plemenitim darovateljima upućujemo ovim putem našu najtopliju zahvalnost — na svidjenje v nedjelju v. Kam. Bistrici.

Odbor

† RUDOLF HAFNER

V četrtek 9. junija t. l. je umrl v ljubljanski splošni bolnici naš rojak g. Rudolf Hafner, drogist doma iz Opalje. Pokopan je bil v soboto, 11. t. m. na pokopališču pri Sv. Krizi. Način pokopanja je u miru, težko prizadeti družinu naše sožalje! — (Aksis).

DIPLOME

Na filozofski fakultetu ljubljanske univerze je naš rojak Ante Gašperini-Gržina donio iz Višnjana v Istri, diplome za profesorja kemije. Cestitamo! — (Aksis).

Na veterinarski fakultetu v Zagrebu diplomirali je g. Boris Mercina, doma iz Ajdovščine, sin nadučitelja v pokoji g. Mercine Franje.

Na pravni fakultetu v Ljubljani je diplomirali g. Clemens Stane s Proseka. Cestitamo!

IZ UPRAVE

Rusjan Ambrožil, sol. nadzornik — Češje. Preplata podmirena do konca godine 1937.

Ivković Djordje — Zenun — Platli ste do XII. 1937.

Lavosavl Abram, Kragujevac — Dugujete na preplati za tekuću godinu.

Griblje Egležde Domja Lastva — Pretplata plaćena do konca 1937.

pred svojo oblastju, kateri je dolžen po-korišćene. Tedaj se jo upri in iz cerkvene zgodovine omenili upor proti posvetni sili, če se ta ni skindala z nauki cerkve. — Don Cederman Brdinje se! Preveze se spozbajte!

Z Martlincem trpe skozi vse događanje ljudje, ki so, čeprav se prisutelj male mudri z njimi, trdo sklesani in jasni in nam kmalu ustvarijo pravo silo o tez zupčenosti zemlji. Cedermanova mati, njegova sestra Katina, ki mu streže, njegovi tovariši v poklicu, med njimi don Skubin, ki svojega poklicja, don Jeremije, ki čeprav tuje po rodru, tudi tripli ob preganjanju. Z njimi je vrsta vaščanov, ki se bore, se lo malo veselje, po spet zasliši svojo besedo, vsl nestrpn v pričakanju tega, kaj se bo jutri z njimi zgodilo. Njih vodilni je strinjanje, da bo jutri v pokoli, trdo sklesani in stopa v pokoli. Bolji kot borba ga je zlomilo zgubljeno zaupanje v ono, kar ga je v poklicu držalo trdnega in moćnega. Pa strla ga je še druga sila, kajti prišlo je česar ni pričakovati. Ne le nad Vršnik, nad vso dolino, nad vse bregove. Slovenija! Beneška Slovenija! Sliromašna, lepa zemlja, stokrat bijana in krščana, ti in srca, ki te ljubijo. Ali res ne več, kar si bila? — (str. 240).

Prisateli, katerega imenje je novo in sedaj se ni zna, kar je tem delom dal Slovenscom v lepi, gladki besedil sliko tega, kar se danes dogaja. Knjiga!

JURINA I FRANINA

Jurina: Ča ti se para. Jure, za unu ča je uni lord Inglež mora reči da neće biti u guverner sporadi rotoplam.

Jurina: A meni se para da svit samo na kalune penesi i valje, valje he te već u breki po svitu.

Franina: Bi reka čovik da će doći valje, valje, kako jedan poli naš. Saka digeta ieno nreteljstvo, tako i sad saki kalnu jedan pretjeć.

Jurina: I si he dehaj i svit he je malo. Za koga he pak dehaj, porko zec?

Franina: A za koga. Da jedan budje lipje vogani cortija i uni put te se videti pravi vogni cortija i uni put te se ugnju proviva.

Jurina: Kako bi bilo da ja i li gremo skati na put pretjeće. Ti si vuzini sportu kavou je nešvera stari Korenica, kad bi hodiša z crkve u slovaniju, a ja žup lipu baulim, pak kemu ne šudes. ti iš i i drag forši ču biti ja.

Franina: Kako bi bilo da ta drugi misle pojemo Prag, tamo ču biti ud naši zravnji Slovinci.

Jurina: Homo, na, pa da svit čuju kako smo i ja i ti živi i magari priz brajed i hiz, priz zemlje i ovac. Ma zavino da smo živ.

Franina: Si čuja nikil dan za unu kemidiju u Švici kadi ie mični cesar diboto plaka ču je usta priz zemlje i seca soča. Lipo su i ga zatali z hiz vanuzeli sve i još če ud gladi umriti, a gorevaju brat moj, da je imeva zlata na vuharice.

Jurina: Beni, uno su suci! Da, ja san vaik gorija i sebi misliš ko te kadi kakova vruža hiz, ona je naivražica. Meni se para da se oni tamo stanu samo da učnu čakuladu u Štrajdu, a nječe bržinega ni treki ne čuju kakoi ni mene ni tebe. Una krv krv moje!

UREDNIKOVA POŠTA

Orjem — Novi Sad — Dopis moralni skratit radi pomakanja prostora.

Soča — Donja Lendava — Dopis pre-kasno primili.

NAS LIST

se bori z mnogimi težkočarami, ki so dobro znano večini naših čitalcev. Vse teh težkočar ne moremo sami odstraniti ker ne zavisi od nas. Toda izmed vseh teh težkočar le ena, ki je moremo sami odstraniti, ker je zavisa od nas. To so težave materialne parave.

Ne prosimo mnoštvo, temveč zavzemamo samo to, da vsak narodčnik naši pravijo svojo dolžnost s tem, da plačne redno narodčnost. Ako bi vsak narodčnik napravil svojo dolžnost napravil listu, bi se mogli v teh težkih časih veliko lažje zoperzavati tudi ostalim težavam.

bo gotovo vsakega, ki jo bo čital, do dan previsula in marsikom se bo zdaleko vse, kar prisateli opisuje neverjetno in nemogoče. Toda smelo lahko trdimo, da je moral prisateli marsikako dejstvo zavzeti, ga ublažiti tako, da je resnična včasih se hušja. Delu pa to ni v kvar, saj je že to, kar je opisano dolgov in preveč hudo. Prisateli je s tem delom, po dolgem presleku ki je kazal v naši literaturi in v znanstvu že na to, da smo pozabili naše Beneško Slovenijo, to spet utrdil in ji dal nov, čisto današnji položaj, ki je živ.

Rojaki, posegajte na teži lepi knjigi, ki se naroca pri Slovenski Matici v Ljubljani in stane zelo malo. — ſk

Ljudi lako zaboravljaju

na sitne dugove. Ne slete se, da često zavisi sudbina nekog lista bas od tih malih potraživanja. — Nekoliko stotina dužnika, kaj se sjeti i plate svoj dug od desetak, dvadeset dalmara, mogu spasti ili podiši list koji ovise od svojih pretplatnika.

ROMAN O BENESKIH SLOVENCIH

Pavel Sedmak: Kaplan Martin Cederman

Slovenska Matica v Ljubljani je za 1. 1938 izdala knjigo z izjavnim naslovom. Ob tem delu se moramo zlasti ml emigranti, malo probodnječi ustaviti in mora pomeniti to delo za nas poschen dogodek. V njej je pisatelj zazel dogajanje zadnjih dana in zadnjega koščka našega naroda.

Vsebina vse povesti se suče okoli poslednjega hribovškega slovenskega kaplana, ki je svoj državni poklic razumel posteno in tako, kakor ga je razumela tudi njegova mati in to: služiti svojemu ljudstvu v vsem in v vsem ter mu biti v vsej zapisunosti edini vodnik.

*Istrski listi stariji četrtina o potri. — Istrski ekspres četrtina 36.259. — Kreptila: za četrto godinu 45.— din. za petu godinu 24.— din. za utorkočno četvrtico 10.— din. — Za utorkočno odgovara IVAN STAKI. Kreptila: Majskovica 25a. 11. broj telefona 67-200. — Za utorkočno odgovara RUDOLF POLAMOVIC. Zagreb. Ulica brez 131.

Tisk: Slovenska Matica v Ljubljani.